

ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ВОКАЛЬНОГО ВИКОНАВСТВА»

ДЛЯ ВОКАЛІСТІВ БАКАЛАВРАТУ, 3-Й КУРС
ЛЕКТОР – ПРОФ. АНТОНЮК В. Г.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ I. Провідні європейські школи вокального мистецтва.		
Змістовний модуль 1. Історичний феномен вокального виконавства.		
	Тема 1. Вступ до курсу.	2
	Тема 2. Вокальне виконавство давніх часів.	2
Змістовний модуль 2. Традиції італійського bel canto.		
	Тема 1. Виконавська естетика старо-італійського та класичного <i>bel canto</i> в іменах.	2
Змістовний модуль 3. Етнокультурний феномен французької вокальної школи.		
	Тема 1. Еволюція вокального виконавства у французькій класичній музиці.	4
Змістовний модуль 4. Німецька вокальна школа.		
	Тема 1. Традиції німецького оперного та камерного вокального виконавства.	4
МОДУЛЬ II. Світовий поступ вокального виконавства.		
Змістовний модуль 1. Традиції української вокальної школи.		
	Тема 1. Історичні передумови та шляхи розвитку українського вокального виконавства.	10
Змістовний модуль 2. Сучасні форми оперного та камерно-концертного виконавства.		
	Тема 1. Особливості розвитку оперного жанру в інших країнах світу.	13

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ:

1. Визначити роль історичних умов у становленні вокального виконавства.
2. Чим обумовлений національний характер вокального мистецтва?
3. Що складає зміст поняття «вокальне виконавство»?
4. Визначити місце й роль вокального виконавства в сучасному суспільстві.
5. Назвати основні світові школи сольного співу.
6. Які причини домінування композиторських шкіл порівняно з виконавськими?
7. У чому полягає специфіка вокального виконавства Давньої Греції?
8. Як сформувалися провідні європейські напрямки вокального виконавства?
9. Проаналізувати музично-теоретичні та методичні праці епохи старовинного *bel canto*.
10. Назвати опери композиторів епохи старовинного *bel canto*.
11. У чому полягає виконавська естетика манери старовинного *bel canto*?
12. Які вокально-виконавські особливості стилю *lamente*?
13. Перелічити відомих співаків-сопраністів та їх репертуар.
14. У чому полягає зміна поглядів на вокальне виконавство в італійській опері XIX ст.?
15. Творчість яких вокалістів епохи класичного *bel canto* представлена в педагогіці?

16. Проаналізувати зміст листування Дж. Верді зі співаками.
17. У чому полягають вокально-виконавські особливості вердівського *stile misto*?
18. Пояснити вислів: «веристсько-вердівський виконавський стиль».
19. Визначити магістральні принципи роботи диригента А. Тосканіні зі співаками.
20. Які основні постановки диригента А. Тосканіні в театрі La Scala?
21. Охарактеризувати зміни, які вніс А. Тосканіні в роботу з вокалістами у Metropolitan-opera.
22. Яка історія виникнення і виконавські традиції театру La Scala?
23. У чому полягає вплив французького класицизму на становлення вокальної школи?
24. Визначити роль вокального мистецтва Італії в формуванні вокального виконавства Франції.
25. Визначити виконавську естетику співаків великої французької опери та назвати її авторів.
26. У чому полягають історико-культурні причини ренесансу ліричної французької опери?
27. Назвати головні особливості вокального стилю «імпресіонізм» і проаналізувати 1-2 твори.
28. У чому полягають особливості німецького вокального виконавства?
29. Пояснити вплив оперної творчості Вагнера на вокальне виконавство.
30. Розповісти про творчість одного з Вагнерівських співаків (на вибір).
31. Чим відрізняється німецька фонетична школа співу від класичного *bel canto*?
32. Перелічити й охарактеризувати стилі українського співу.
33. Які фольклорні першооснови українського співу?
34. Розкрити зміст поняття: «пісенно-фольклорна традиція».
35. Пояснити наукову та ідейно-виховну цінність вивчення творчості епічних співців.
36. Навести приклади сучасних форм кобзарства.
37. Проаналізувати стилі українського церковного співу.
38. Визначити особливості процесу формування співаків-солістів у церковно-вокальному середовищі.
39. Розкрити зміст вокально-виконавської творчості в епоху знаменного стилю.
40. Які основні вокально-технічні прийоми стилю «київський спів»?
41. Викласти зміст вокально-освітньої концепції М. Дилецького.
42. Назвати письмові джерела, де йдеться про придворних княжих співців часів Київської Русі.
43. Які історичні події зумовили розвиток української педагогіки в рамках духовної освіти?
44. Розкрити зміст історико-культурних умов формування українського оперного співу.
45. Визначити характер міжкультурних зв'язків та їхніх впливів на розвиток національного вокального виконавства.
46. Визначити виконавські труднощі нового, оперного жанру, експортованого в Україну?
47. Яка історична ситуація зумовила прем'єри перших українських опер в Росії?
48. Визначити головні особливості навчання й творчої діяльності С. Гулака-Артемовського в Італії.
49. Дослідити зміст конфлікту між М. Глінкою та С. Гулаком-Артемовським (за опублікованими епістолярними джерелами).
50. Розкрити зміст музичного життя Петербурга XIX ст. із точки зору присутності там українських митців.
51. Охарактеризувати діяльність родини С. Гулака-Артемовського, – діячів української культури.
52. М. Лисенко й українське вокальне виконавство.
53. Музично-драматична школа М. Лисенка, її професори та відомі вихованці-вокалісти.
54. Назвати головні тенденції вокальної школи Київської консерваторії.
55. Оперна студія Київської консерваторії в іменах.
56. Охарактеризувати головні тенденції розвитку українського оперно-вокального виконавства.
57. Національна опера України ім. Т. Г. Шевченка в іменах.
58. Підготувати розповідь про камерно-вокальну творчість відомого оперного співака.
59. Визначити загальну характеристику професійної вокальної творчості України.

60. Назвати історичні етапи й напрямки розвитку оперного та камерно-концертного вокального виконавства в іменах співаків, композиторів, диригентів, режисерів.

61. Охарактеризувати вокальну творчість одного з відомих співаків.

62. Розповісти про розвиток оперного виконавства в одній з країн світу.

64. Які особливості адаптації європейської опери в китайському музичному просторі?

ОРІЄНТОВНИЙ СПИСОК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ ДЛЯ ЗАЛІКУ (ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ, РЕФЕРАТУ)

1. Вокальні жанри (визначення, характеристика, типологія, виконавські зразки).
2. Види вокальної техніки та особливості виконання у різні історичні періоди.
3. Історичні типи вокальної мелодики в інтерпретації видатних співаків (за вибором).
4. Стилїстика *bel canto* у виконавстві різних історичних епох.
5. Виконавська специфіка оперного та камерного співу.
6. Національні школи європейського співу та їх принципові особливості.
7. Основні етапи розвитку оперного жанру та виконавські школи.
8. Оперні форми, їх зміст та еволюція у сув'язі з вокальним виконавством.
9. Роль співака в *opera-seria* та в *opera-buff*.
10. Камерно-вокальне виконавство: національні традиції й тенденції розвитку.
11. Світовий поступ оперного виконавства.
12. Вокально-естетичні ідеали композиторів-кучкістів та видатні інтерпретатори їх творчості.
13. Фольклорні традиції в академічному вокальному виконавстві.
14. Академічні впливи на вокальне виконавство жанрів «легкої музики».
15. Творчий портрет одного з визначних співаків будь-якої національної школи та епохи.
16. Особливості виконавської палітри співаків, – інтерпретаторів «пісень звияти».
17. Вокальна музика 2-ї полов. ХХ – початку ХХІ ст. та нові вимоги до співаків.
18. Київська національна опера та її роль у становленні вокально-виконавських традицій.
19. Національна філармонія України: історія, традиції, вокальний досвід персоналій.
20. Конкурсні традиції у вокальному мистецтві.
21. Жанрове коло та виконавські критерії вокальної музики сучасних авторів.
22. Опис власного досвіду вокально-виконавської практики.
23. Феномен вокального виконавства.
24. Виконавська естетика старо-італійської школи *bel canto*.
25. Виконавські критерії класичного *bel canto*.
26. Епоха Дж. Верді та вердіївські співаки.
27. Мистецтво Артуро Тосканіні та вокальне виконавство.
28. Школа театру *La Scala* у досвіді персоналій (за вибором).
29. Витоки французької вокальної школи та вокально-педагогічне мистецтво Франції.
30. Традиції німецької вокальної школи у досвіді видатних співаків (за вибором).

ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ (РЕФЕРАТІВ)

Обсяг курсової роботи (без додатків і списку літератури) – 45-50 рукописних сторінок або 25-30 друкованих, виконаних у текстовому процесорі Microsoft Word, при цьому використовуються такі параметри: гарнітура Times New Roman, кегль 14, інтервал –

1,5 (на сторінці – 28-30 рядків). Робота має бути зброшурована.

Курсова робота повинна містити такі складові: титульна сторінка; зміст; вступ; основна частина, яка може складатися з двох розділів; висновки; список використаної літератури; додатки (якщо у них є потреба). Висновки (2-3 стор.) мають містити основні узагальнення теоретичної та практичної складових курсової роботи та відповідати меті та завданням дослідження, визначеним у вступі (показати, чи досягнуто мети, які завдання виконано, які ні і чому). Список використаної літератури (не менше 15 джерел) повинен бути складений у алфавітному порядку відповідно до загальних вимог (зразок – оформлення списку літератури даної програми). Додатки можуть містити: анкети, за якими проводилося письмове опитування; перелік питань, за якими проводилися бесіди чи інтерв'ю з своїми педагогами, відповідно до обраної теми дослідження. В основному тексті повинні бути посилання на літературні джерела. Цитати: прямі (дослівний виклад уривка оригінального тексту, який береться в лапки) і непрямі (переказ думок автора своїми словами, який в лапки не береться). У кожному випадку після цитати у квадратних дужках слід вказати, звідки її взято, наприклад: [2, с. 45], де 2 – номер книжки у списку літератури, а 45 – номер сторінки у цій книжці, з якої було взято чи переписано своїми словами необхідну цитату.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев Э. Е. Раннефольклорное интонирование. М. : Советский композитор, 1986.
2. Алчевський Іван: Спогади. Матеріали. Листування / упор. І. Лисенка, К. Милославського. К. : Музична Україна, 1980.
3. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник. К. : Віпол, 2012. 176 с. 2-ге вид. К., 2012. 196 с.
4. Антонюк В. Г. Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект : монографія. К. : Українська ідея, 2001.
5. Антонюк В. Г. Семен Гулак-Артемівський. *Культура і сучасність*. № 1. 2003.
6. Антонюк В. Г. Школа сольного співу НМАУ ім. П.І. Чайковського. *Академія музичної еліти України: Історія та сучасність*. К. : Музична Україна, 2004.
7. Антонюк В. Г., Гнидь Б. П. Вокальний факультет. Спеціалізація «Спів». *Академія музичної еліти України: Історія та сучасність*. К. : Музична Україна, 2004.
8. Антонюк В. Г. Вокальність у творчості Тараса Шевченка. *Матеріали IV-го Міжнародного семінару «Шевченківський Петербург»*. ГНУ «ІОВ РАО», СПб., 2004.
9. Антонюк В. Г. Творчість Лілії Лобанової в контексті розвитку українського оперного виконавства 40-60-х років ХХ століття. *Мистецтвознавчі записки*. № 2. 2004.
10. Антонюк В. Г. Оперна Лесіана Віталія Кирейка. *Музикознавчі студії ІМ ВНПУ ім. Л. Українки та НМАУ ім. П. І. Чайковського*. 2011. Вип. 7.
11. Антонюк В. Г. Cantare con raso fiato в теорії співу М. Гарсії та сучасних дослідженнях. *Українське музикознавство*. К., 2011. Вип. 37.
12. Багадуров В. А. Очерки по истории вокальной педагогики. М. : Музгиз, 1956.
13. Барсов Ю. А. Вокально-исполнительские и педагогические принципы М. И. Глинки. Л. : Музыка, 1968.
14. Батталья Еліо. Про виконання творів Верді. *Музика*. 1975. № 2.
15. Білокінь С. Іванна Синенька-Іваницька. К. : Медекоп, 1997.
16. Вагнер Р. Избранные работы. М. : Искусство, 1978.
17. Варварцев Н. Н. Украина в российско-итальянских общественных и культурных связях. (первая половина XIX в.). К. : Наукова думка, 1996.
18. Верди Дж. Избранные письма / пер. с итал. Л. : Музыка, 1973.
19. Вотріна В. В. Мистецтво співу і вокальна методика М. Е. Донець-Тессейр. К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2001.
20. Востряков А. А. Образ героя в оперном спектакле : исследование. К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2007.
21. Герцман Е. В. Музыка Древней Греции и Рима. СПб. : АЛТЕЙЯ, 1996.
22. Глинка М. И. Записки. М. : Музыка, 1988.
23. Гмиря Б. Р. Статті. Листи. Спогади. К. : Музична Україна, 1975.

24. Гнидь Б. П. Виконавські школи України: Кафедра сольного співу НМАУ ім. П. І. Чайковського (1971-2001). К. : НМАУ, 2002.
25. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва : підручник. К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1997.
26. Голинський Михайло. Спогади. К. : Молодь, 1993.
27. Грисенко Л. М. Лариса Руденко. К. : Музична Україна, 1978.
28. Даргомыжский А. П. Избранные письма. М. : Музгиз, 1952.
29. Дева Б. Чайтанья. Индийская музыка / пер. с англ. М. : Музыка, 1980.
30. Дилецкий М. Граматика музикальна: Фотокопія рукопису 1723р. / підгот. О. С. Цалай-Якименко. К. : Музична Україна, 1970.
31. Искусство Артуро Тосканини / сост. Л. Тарасов. Л. : Музыка, 1974.
32. Иванов В. Ф. Навчання церковного співу в Україні у IX-XVII ст. Співацька освіта в Україні у XVIII ст. : монографія / у 2-х ч. К. : Музична Україна, 1997.
33. Колодуб І. С. Олександр Колодуб. Життя, творчість, спогади. К. : Музична Україна, 2006.
34. Кочнева И., Яковлева А. Вокальный словарь. Ленинград : Музыка, 1986.
35. Крушельницька Соломія: Спогади. Матеріали. Листування / вст. ст. та упор. М. І. Головащенко. К. : Музична Україна, 1978.
36. Лисенко М. В. Листи / упор. та ком. О. Лисенка. К. : Мистецтво, 1964.
37. Лихтман З. Е. Избранные романсы украинских композиторов: Проба исполнительского анализа К. : КГК им. П. И. Чайковского, 1970.
38. Львов М.Л. Из истории вокального искусства. М. : Музыка, 1964.
39. Менцинський Модест / автор-упор. М. І. Головащенко. К. : Рада, 1995.
40. Михайлова Т. М. Виховання співаків у Київській консерваторії: Хронологічний огляд з 1863 по 1963 рр. К. : Музична Україна, 1970.
41. Мишуга О. П. Спогади. Матеріали. Листи / упор. М. І. Головащенко. К.: Музична Україна, 1971.
42. Мокренко А. Ю. У серці – рідна Україна. К. : Веселка, 1994.
43. Муравйова Олена: Спогади, матеріали / упор. Г. І. Філіпенко. К. : Музична Україна, 1984.
44. Назаренко И. К. Искусство пения: хрестоматия. М. : Музыка, 1968.
45. Петрусенко Оксана: Спогади. Листи. Матеріали /упор. М. Кагарлицький та Г. Філіпенко. К. : Музична Україна, 1980.
46. Рожок В. І. Стефан Турчак : монографія. Харків, 1994.
47. Скоробогатько Н. И. Записки оперного концертмейстера / Скоробогатько Н. И. – К. : Музична Україна, 1973.
48. Станішевський Ю. О. Оперний театр Радянської України: Історія і сучасність. К. : Муз. Україна, 1988.
49. Станиславский К. С. ПСС в 8 т. М. : Искусство, 1954.
50. Стахевич А. Г. Вокальное искусство Западной Европы: творчество, исполнительство, педагогика : исследование. К : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 1997.
51. Тышко С. В., Мамаев С. Г. Странствия Глинки. Часть I: Украина. К., 2000.
52. Українська художня культура [навчальний посібник / за ред. І. Ф. Ляшенка]. К. : Либідь, 1996.
53. Українські співаки у спогадах сучасників /Автор-упор. І. М. Лисенко. – К. : Рада, 2003.
54. Хоу Цзянь. Художественный мир китайской народной оперы : монографія / наук. ред. Антонюк В. Г. Луцьк : Твердиня, 2009.
55. Черкашина М. Р. Историческая опера эпохи романтизма. К. : Музична Україна, 1986.
56. Шаляпин Ф. И. Литературное наследие. Письма. М., 1959.
57. Шамаєва К. І. Музична освіта в Україні у першій половині XIX ст. К. : ІЗМН, 1996.
58. Швачко Т. О. Марія Литвиненко-Вольгемут. К. : Музична Україна, 1973.
59. Швачко Т. О. Євгенія Мірошниченко. К. : Музична Україна, 2011.
59. Шендерович Е. Рождение концертной программы певца. *Музыкальная жизнь*. 1972.
60. Энциклопедический музыкальный словарь. М. : Сов. энциклопедия, 1966.

61. Ярославцева Л. К. Зарубежные вокальные школы. ГМПИ им. Гнесиных. М., 1981.